

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

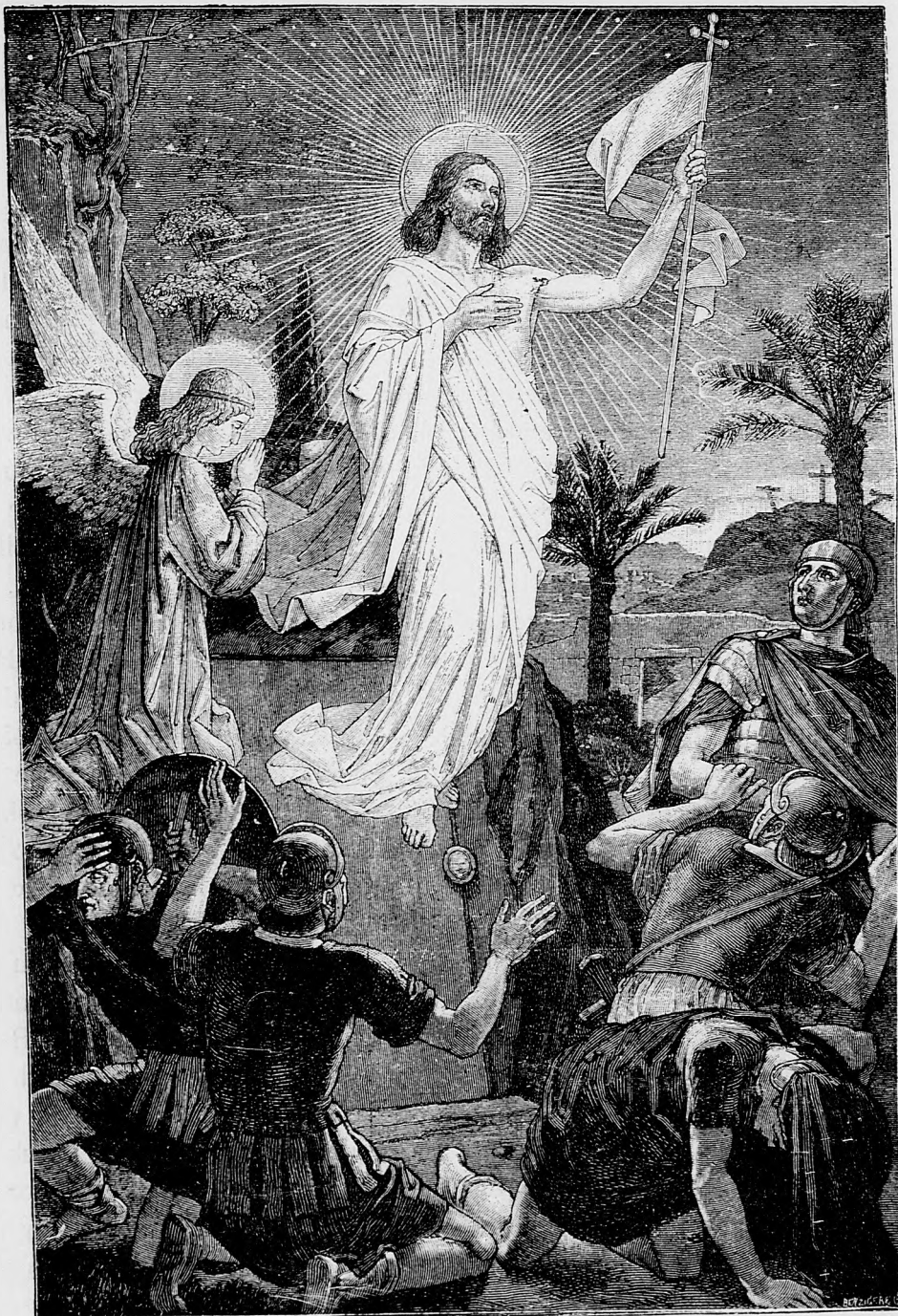
Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Pán Ježiš Kristus vstal z mrtvých, Alleluja!

Na vzkriesenie.

Čo pohani a židia na pokyň zloduchov pekelných proti Vysloboditeľovi ľudstva ukuli a previedli: zmarilo sa všetko. Ako tieň pred jasnosťou slnka roztratí sa a obráti v nič, tak všetky prenasledovania, kriky, súdy falošné, triznenia a kríž, ba aj tá vražda pomínuly pred bleskom slávy z mrtvých povstaleho Ježiša Krista.

«Alletuja! Chváľme Boha!»

Nemôže byť pre hriešného človeka potešiteľnejšieho, ako to učenie viery, že nekonečne láskavý Boh-Vykupiteľ v jednom okamihu svojho vzkriesenia rozlámal a na vnivoč uviedol všetko, všetko, čo ho pred tým na miesto nás krivdilo, rmútilo, ťažilo a zavraždilo. Hriechov strašné farchy, rabstvo v moci pekelníkov, krivdy a nepravosti na tomto svete, svevola bezsvedomitých tyranov: všetko, všetko zrútilo sa razom a prepadlo na nič zotreté pred Prevelebnosťou slávneho Vífaza nad nimi: Ježiša Krista.

«Chváľme Boha! Boha svého!»

Jeho katovia videli ho v hroznej porobe ľudskosti, On ale vífaz nad svetom, nad hriechom, nad peklom i nad smrťou ukázal sa na tretí deň v presláve nebeskej Božskosti. Videli katovia bládeho, trasúceho sa, krvácajúceho, trápiaceho sa, na surť zmoreného, videli umierajúceho človeka v najstrašnejšej biede; On ale povstal z mrtvých vífazoslavne, v dnchu mocný, v tele nebesko-krásny. Svet celý zúfal nad vífazstvom pravdy Božskej, On ale jako Boh mocný, Pán nebe i zeme, Pán života a smrti prihlasuje sa skormutenému svetu:

«Pokoj s vami, ja som; nebojte sa!»

Teda kresťanské duše nebojme sa, veď mocný náš Boh udeľuje nám hriešnikom potechu, oblahčenia srdca. Udeľuje utrápeným, ktorých vymanil z nešťastného rabstva zloduchov, pokoj svätý, pokoj, jakého svet dať nemôže.

Ó, dobré duše v Kristu veriacích, a čo-že je nám vzáctnejšie, nežli pokoj tento? Čo že nám utrápeným, krivdami utláčaným, psotou a hladom sa boriacím môže byť milším, blahonosnejším, nežli pokojné chvíľky týchto sviatkov, v ktorých nás Spasiteľ Božskou mocou z tmí stánkov hriechu k životu večnému vyviedol?

Keď zachváti človeka slávny cit pochádzajúci z povedomia, že Vykupiteľ náš s jakou mo-

cou dovršil dielo svoje, vtedy v opravdu hlboko dotýkajú sa srdca nášho slová:

«Podme, klaňajme sa mu!»

Jak nesmierne láskavý je Boh k svojmu hriešnému stvoreniu! Veď život tuzemský je ozaj «údolie plaču» nám: starosť, práca, pokušenia, hriech, nemoc, bolásť, krivdy a nešťastia tisícere nám kolkoráz otravia hodinku žitia; kolkoráz strpčujú city a ženú nás ako výchor až ku brehom zúfalosti? Nuž chváľme Boha svého že ponad všetky trápenia zasvietila nám sláva večného života. Trápime sa? i Kristus sa trápil; ale jako On nesmiernou mocou prevládal všetky trápenia a krivdy a smrť samú; tak vieme, že aj naše trápenia zemské oslávené budú večným životom!

Kristus narodil sa pre všetkých, učil a miloval všetkých, trápil sa a umrel pre všetkých, vstal z mrtvých a povoláva k vzkrieseniu všetkých: jednotlivcov, rodiny, dediny a národy všetky bez rozdielu. Keď sa pri tejto myšlenke pozastavíme, vzkrasne v nás nádej, že aj my rodáci milí sme Krista vykúpenci, že On aj nás povzbudzuje, a milosťou svojou napomáhať bude, aby sme v moci Jeho svätého učenia sa vyslobodili zpod jarma prenasledovníkov vierí našej kresťanskej. Kristus rozlámal putá smrti a pekla: aj učenie Jeho je teda učenie slobody, je ono učenie, ktorému sa každá násilnosť, každé prekážania protivia. Jestli sme my, rodáci moji takí kresťania, jako sú aj iné národy, vtedy aj nám prináleží úplná sloboda vo vzdelávaní sa kresťanskom. Jestli Kristus podal učenie svoje všetkým národom, vtedy milí rodáci naši, nepriateľ Krista je každý, kto naše kresťanské školy, našu kresťanskú tlač, naše kresťanské shromáždenia nám prekáža. Áno, taký každý, čo by aj biskupskú infulu nosil na hlave, nie je dobrý a verný nasledovník učenia Krista ....

Ale v tomto svätom tísku pokojných sviatkov nechceme tu krivdy spomínať. Pominieme nad krivdami, a oslavujeme Boha svojho v nádeje budúceho vzkriesenia duševného nášho. V tom svätom tísku dôverným detínským srdcom pozdvihnime myseľ svoju k láskavému Vykupiteľovi všetkých národov, a s poníženosťou ducha modlime sa o tú milosť, aby nás z duševných driemot slávnou mocou svojou vyviedol. Veď pozorujeme-li drahí rodáci položenie svoje, musí nám nápadné byť, že sa podobáme mrtvole v

hrobe zkrýtej. Ejhľa olúpili nás o práva pri voľbách, o slobodu vieri v protikresťanských zákonoch, i zapečatili hrob náš, a postavili strážcov židovských, aby sme sa ani nehýbali. Kde-tu badať na tele mrtvom znaky ožitia, ale strážcovia jako dravé zveri zúria proti nám, aby sme sa z tmavého hrobu nevyslobodili. A apoštolovia, tí naši kriesitelia, tí ktorým sverené je učenie Kristové? Ako títo? Drahí rodáci, musíme vyznať, že sa vaši vodcovia ešte boja. Jako kedysi po smrti Krista Pána poschovávali sa učenici jeho, tak našich vodcov tiež zachvátila bázeň, nás mrtvých sa zaujať. Tak jako kedysi vykričali na Piláta Pontského, že nie je dobrým vlastencom a priateľom cisára jestli sa Krista zaujme; tak aj nám hrmia, že sme vlastizradcovia, keď vás, dietky Kristové, rodáci naši ku vzkrieseniu budíme. Ale časy sa menia. «Krivda do času, Boh na veky!»! Príde iste doba, že stráž nad hrobom našim zroní Božská spravodlivosť do prachu. Príde zaiste čas, že naši apoštolovia bojzlivci nadchnutí Duchom svätým, duchom pravého kresťanstva s otvoreným čelom a mohutným ramednama postavlia sa do radu, zápasíť za vieru, osvetu a dobrobyt ľudu sebe svereneho.

Nebojte sa tedy drahý rodáci! Kristus praví: Pokoj s vami, ja som! ....

«Podťe, klaňajte sa mu»!

Pobjedzský.

POLITICKÉ CHÝRY.

Vyslanskeé voľby, budú sa vraj predsa ešte toho roku v mesiaci septembri odbývať. Na liberálnej strane sa už čo možno najlepšie pripravujú. Všetky okresy popísali vraj do registrov a dali vytlačíť, aby sa v čas volieb vedeli čoho držať. Temer každý deň prichodí 5—6 nadžupanov stoličných do budapeštianskeho klubu (kruh, spoločnosť) liberálov. Títo páni akiste idú vyňuchať, jakí budú kandidáti, kolko peňazí zložiť musia, alebo kolko tisícov podpory so štátnej pokladnice obdržať môžu. Ministerpredseda Széll sám mlčí o voľbách ako ryba.

Takéto chýry môžu mať svoj základ, ale môžu byť aj klamlivé. Isté je, že terajšie pomery na liberálnej strane sú také, že konečne donútia Szélla, aby prevedením nových volieb sebe istú stranu si utvoril; ale volieb sa dnes každý bojí, aj sám ministerpredseda. Ale jako nastávajúce búrky predveštia nám isté vtáky, tak aj v Uhorsku máme tiež takých vtákov v podobe národa Izraelského. Ako žid pozná hmotné polozenie každého,

tak že dľa prislovia «vidí vraj človeku až do brucha», tak tento istý národ najsamprv býva upovedomí aj o voľbách, pri ktorých sa na jejích peniaze a klamstvá ráta. Dajte dobrý pozor, a uvidíte že je tomu tak. A proti tomu aj nič mať nemôžeme: kto je vladár, tomu prináleží prednosť a prevaha vo všetkom, a že židia požívajú u nás bezpodmienečnú vládu, ktorou obozretno tak regulujú kolobeh politického života v Uhrách jako je im prajnejšie a osožnejšie, to hádam dnes už nikomu dokazovať nemusíme. Keď si židia začnú nohy chystať a pásti, aby nás dobre kopať a súrať mohli, môžete vedieť že voľby sú už za dvermi.

Rozpočet na spoločné výdavky Rakúska a Uhorska na 1901 sú už ustálené. Ako známo na vojsko, na konsuláty, (vyslanstvá v cudzích mocnárstvách v záujmách Rakúsko-Uhorska) a iné spoločné farchy musí platiť aj Uhorsko aj Rakúsko. Títo spoločné výdavky sa z roka na rok hrozným spôsobom zväčšujú. I na rok 1901. zväčšily sa tie spoločné výdavky o 3 milióny zl., čili o 6 mil. korún. Hlavná príčina zväčšenia sa tých výdavkov je vojsko. Vlády v Europe to robia s tým vojskom až na nemožnosť. Celý svet kričí o pokoj a stoná pod farchami vojska, ktoré bez prinesenia toho najmenšieho osuhu sožiera ročite ohromné poklady, a vlády sa len viac a viac uháňajú ktorá nad ktorou vo vývine vojska. Svet sa skutočne odvrátil od Boha, lebo kresťanský smýšľajúce národy opierajú sa viac na spravodlivosť, na vieru a na Boha, nežli na bodáky. Zbroj, ocel, železo a delá je síce ohromná moc, ale ducha sily sú ešte mocnejšie, a konečne aj zvíťazia.

Br. Ivor Kaas prestúpil s liberálnej strany do Ľudovej. Tento pán je dľa vierovyzna evanjelik, a v pripise svojom na predsedu Ľudovej strany Zichyho osvedčuje sa, že ponevác Széll zaujal sa protikresťanského smeru, on ako jediná kresťanskú stranu považuje Ľudovú, i preto sa k nej prihlási. Musíme vyznať, že br. Kaas bol nám už dávno priaznivým; jemu to novoveké židovsko-liberálne šafarenie bez Krista, ba proti Kristu nijako nezodpovedá. Zajímavé bude vedieť, že br. Kaas nie len úprimne ctí si svoje kresťanské presvedčenie, ale aj ako spisovateľ politický nemá páru. V ohľade tom je on prvý. V rozsudkoch podivnú ostrczrakošť, v písme zručnosť majstrovskú dokazuje každý riadok jeho. Tento krok jeho je iste znak pre bratov Evanjelíkov, že aj ich náboženstvu práve tak sa protiví židoliberalizmus jako aj katolíckému.

Proti furmankám pri voľbách už viac obcí maďarských vyslovilo sa. Tak stalo sa aj v stolici zaldskej v obci Máhomfa. Výbor sa sišiel, a ustanovili, že ponevác žiaden statočný volič maďarský nenie ani zo-brák, ani lakomec mizerný, aby vláda a stolica pre nich zlatku-dve potrebovala ustáliť, s ohľadu tohoto teda takéto platy oni neprijmu, lebo pri hlasovaní hlasujú len pre seba a za seba. Zástavy spravia si sami, koní pre odvážku majú dostatočných, guláš a diurnum nech im až potom dajú keď pôjdu po pytaní; ale žiadajú, aby kandidát nepohrdal s nimi, keď ho oni v svojej obci s

pohostinnosťou prijímú. Takéto ustálenia maďarských obcí ukazuje, že seba povedomie a cit ľudskej povahy ešte nepremenil sa u nich na plaziacu sa lakomosť za judášskym grošom. Kedy sa aj naše obce budú hýbať, aspoň tie zámožné?

Vojna v južnej Afrike. V Oranži začína sa opakovat' to, čo štyri mesiace dialo sa v Natale; víťazenie Boerov. Nespôsobnosť veľkej anglickej armády je zahabujúca.

Keď hlavný anglický tábor nehýbal sa z Bloemfonteinu, nuž prichodia k nemu sami Boeri. V sobotu Angličania, ktorých viedol generál Broadwood, boli prepadnutí pri Tabu-Nehu (medzi Bloemfonteinom a Ladybrandom), blízko rieky Modder. Ztratili — ako Roberts oznámil do Londýna — sedem diel a všetky svoje zásoby, asi 350 mnžov, z ktorých do 200 je vraj zmiznutých. Vozov, ktoré dostaly sa Boerom do rúk, bolo asi 200. Bol i taký chýr, že Boeri zaujali celý sbor Broadvooda, počítovavší 2000 mužov. — Pri Brandforte v piatok tiež bola značná bitka; anglickí uláni mali veľké ztráty. Z Mafekingu Angličania pokúsili sa urobiť výpad, ale boli s veľkou ztrátou odbití.

Za Boermi, ktorí pri Tabu-Oahu vzali Angličanom tých sedem diel, Roberts poslal silný oddiel konnictva generála Frencha; ale delá zaostaly v rukách Boerov.

Majvýdatnejší vodovod mesta Bloemfonteina Boeri pokazili. Reuterovská agencia oznamovala 2. apríla: Vodovody Boeri ešte držia obsadené. Včera popoludní anglická artilleria strieľala na toto ich postavenie. Keď nepriateľ odpovedal na strelbu, pluk shropshirský bol kommandovaný kryť anglickú artilleriu.

Menšie sbory boerské zjavujú sa i od juhu i od východu.

Proti Bánffumu ozvaly sa aj «Protestáns Egyházi és Iskolai Lapok». «Prísne musíme sa vystrihať, aby kalvínska cirkev vydaná bola politickým cieľom alebo aby bola vťahnutá do politických bojov. Keď «Magyar Szó» píše aj o našich cirkevných veciach, to vďačne prijímame, ale s jeho politikou my svoju cirkev neostotožňujeme. «Magyar Szó» nie je politickým reprezentantom maďarského protestantizmu a keby sa za takého vydávať chcel, my by sme prví proti tomu protestovali. Maďarský protestantizmus nemôže sa pripojiť k žiadnej politickej strane alebo frakcii.»

Útok proti životu kniežata velsského udal sa dňa 4-ho t. m. na nádraží Brüsselskom. Knieža bol na ceste do Danie. Keď práve pohnul sa železničný vlak ďalšiu cestu konať, vtedy vyskočil na schody kniežatovho vozňa istý 16-ročný mladík Sipido menovaný, a cez oblok dvakrát strelil z revolvera do vozňa. Knieža ostal bez rany, a mladíka i hneď chytili. Niektoré noviny píšu, že je mladík anarchista, a mal sa vysloviť, že to urobil z pomsty za Búrov Afrických. Knieža velský totižto je trónny dedič Anglie, a hovorí sa, že je náramne zadlžený u židovských bankárov.

Židia v Rakúsku. V kameno-uhlových dolách rakúskych zastavili boli robotníci asi pred štvrt' rokom prácu.

Mnoho tisíc robotníkov usrozmeli sa, že nevstúpia do práce zatiaľ, zakaľ im platy nepopravia. A vytrvali títo robotníci štrajkujúci vyše 10 týždňov. Stálo ich to mnoho psoty a hladu, veď iné dôchodky si všetci obstarat' nevládali. Myslelo sa, že taká vytrvanlivosť a svornosť jejich konečne donúti majiteľov bohatých baní, aby požiadávkam robotníkov aspoň z čiastky vyhovel. Ale sa ubohí robotníci strašne zklamali. Vysvitlo, že celý ten štrajk bol umelecký nastrojený práve pre dobro baní, pofažne ich majiteľov. Po 10-tych týždňoch oznámili robotníkom vodcovia, asíce: Berner (žid), Cingr (žid), Karpeles (žid), Merta (žid), že veru je márne všetko odporovanie, aby len vstúpili do roboty. Robotníci sa ale dozvedeli, že v baniach bolo nakopené množstvo tovaru, ktoré majitelia nemohli zpredať, preto sami chceli prácu zastaviť. Pomohli si teda tak, že s pomocou vyšudaných židov vzbudili medzi robotníkmi štrajk. Násedkom štrajku náležite poskočily ceny uhlia, a majitelia sa so znamenitým zárobkom ztriasli nakopeného tovaru. I to vyšlo na javo, že židovskí vodcovia socialistov sú v stálom spojení s fabrikantmi, od ktorých 4 aj 5 tisíc zlatých dostávajú za štrajky, a od zaslepených robotníkov tiež asi tolko.

Nuž ľud je chudiatko náramne krátkozraký. Ale komu sa len snívať môže o tom, že by taký papulnatý žid ozaj chcel sa úprimne a bezzistne zaujať chudoby?

Alleluja !

Dľa predpovedania Izaiáša proroka «slávny bol hrob nášeho Vykupiteľa», lebo on kril vo svojich tmavých útrobach v poranenom a roztrhanom tele Kristovom prebohatý poklad a cenu nášeho vykúpenia a budúceho nášeho osláveného z mŕtvých vstania! Slávny bol hrob Jeho; lebo moc porušenia nesiahala doňho, On bol miesto narodenia nového osláveného života. Hrob tento skalný bol krásnejší a utešenejší nežli bola tá zahrada na Kalvárii, v ktorej hrob ten ležal; hrob tento Kristov bol sám jarnou zahradou, v ktorej stokrát roztrhané telo k novému životu v neporušiteľnej kráse vykvitlo. Ono ešte aj včuf žije a časy v hlbokkej pokore a v poklone kráčajú pred ním a neni sú v stave svetlo a lesk slávy jeho vyhasiť.

Preto sa pri Jeho vzkriesení trasie zem a plesá, lebo ona bola dovčulku pre všetko stvorenie len jedním veľkým tmavým hrobom. Včuf ale naraz celkom nový život vystúpil z hrobov, ktorý viac nikdy nozomrie, v ktorom nebeské povetrie previeva, v ktorom všetky kopčeky a mohly hrobov v zelenej farbe nádeje sa skeju.

Preto zostupujú uradostení anjeli dnes do tohoto hrobu v bielom, jasnom ako slnko rúchu; lebo sa tešia nad skvelým víťazstvom, ktoré z hrobu tohoto vyšlo, tešia

sa oni tomu novému neporušiteľnému životu, tak ako sa tešili aj diabli nad srmfou, ktorú Boh nestvoril, ktorá ale len kroz závyšľ diabla na svet prišla.

Dnes celé kresťanstvo našej zeme zostupuje v duchu do hrobu tohoto v radostnom chvalospeve: «Alleluja!» lebo tu sa odhalila tá moc, s ktorou Kristus Pán svojich nepriateľov zahanbil.

Čo je v stave zlost vykonať proti «pravde a sviatosti», to sa, odkedy svet stojí, ešte nikdy tak strašlivo neukázalo ako v umučení Krista Pána.

Satan v svojej zlosti a vzteklosti upotreboval proti Ježišovi všetky tie moci, ktoré celým svetom hýbu a tieto išly s ním spolu do boja proti Ježišovi.

1. Satan viedol boj proti Spasiteľovi sveta pomocou: «moci vábenia peňazí.» Jeden kráľ starodávnych časov hovorieval: není tak príkro vysokého zámku, ktorý by sa nemôhol dobiť a zaujať. — Hľa pred týmto nepriateľom «mocou peňazí» ani len zámky srdce apoštolských neboly isté a ubezpečené, a nebolo treba k tomu ani veľkej summy peňazí. Za 30 strieborných predal Judáš svojho Pána a Vykupiteľa a to za takú smmu, za ktorú obyčajne otrokov kupovali.

Sv. cirkev Kristová je tajné telo Ježišové, je ona sám Kristus, koľké milliony peňazí potreboval svet a potrebuje aj dnes, slobodné zednárstvo, alebo aj «Alliancia» ich ku utláčaniu, uduseniu, trápeniu a ku oškodeniu tejto sv. cirkve? francúzske slobodné zednárstvo, ako sa hovorilo, dalo Renánovi jeden million frankov, že aby načarbal knihu proti Vykupiteľovi sveta, v ktorej mal dokazovať, že On nebol Boh, a tak aj cirkev že není Jeho božské dielo! fancúzscky Judáš viac teda dostal, nežli Iškariotský! aby lepšie môhol s tým cirev Ježišovou zošliapať.

Táto moc vábenia peňazí boj viedla pri voľbách aj proti kresťanskej-ludovej strane! Známé je, jako sa mnohému volebnému Jádášovi sypali peniaze do jeho vreca ku zničeniu slobody, práva ľudakov. Ako mnohý Judáš za tanier guláša a brindzu, za sklienku pálenky predával svoje svedomie, svoju statočnosť, svoju slobodu, svoje právo a svoj hlas!

2. «Moc hrúzy zbroje a moc auktority panujúcej vrchnosti» viedla boj proti Spasiteľovi. Judáš zradca na čele ozbrojeného zástupu zoldnierov išiel chytať kráľa pokoja t. j. Ježiša; pred strachom tejto zbroje vojanskej bojazliví apoštoli sa rozprehli.

Bezbranný, opustený Pán tu stojí v prostred tohoto zástupu vojanského, ktorý zástup ozbrojený s kopiami, s palicami a inými odznakmi násilenstva vedie poviazaného Spasiteľa do Jeruzalema, kde ho pred päť dňami s ratolestiami ako kráľa privýtali.

To vyzvali proti nemu vrchnosti pod zásterou spravdливosti. Shromazdený súd najvyšší v dome najvyššieho kňaza bol zasvätený do strašlivého plánu Ježiša zamordovať. Z toho súdu vyšiel aj výrok smrti nad Ježišom, ktorý výrok oni už dávno hotový mali.

Aj proti cirkve Ježišovej hneď už na začiatku povstaly vrchnosti a to ozbrojene; a za 300 rokov nielen

štrkotaly s tou zbraňou, ale aj pustošily a mordovaly sv. cirkev v jej verných synoch a mučedelníkoch; na všetky strany tiekla krv mučedelnická. Koľké násilenstvá ona aj včul ešte podstupuje od války a panujúcich vrchností svetských, to nám historia všetkých časov dokazuje.

Nuž akože sa to robilo s kresťanskou ľudovou stranou počas násilných tyranských volieb? Vojsko ozbrojené sa mobilizovalo, akoby celú krajinu boli chceli liberálni matadôri oblahnúť; štrkali šable a bajonety aby sa ľudia naľakali a jako bojazliví apoštoli sa rozprehli. Pod zásterou poriadku a udržovania pokoja medzitká vládne svojou auktoritou vyrukovali proti ľudovej strane; čo boli v úradoch, ponechávali svoje kancelárie, a tahali akoby do zahrady getsemanskej, proti ľudakom. Nejedna kvapka nevinnej krve je prilepená na kabátoch, na ktorých snád odznaky zásluh vysia, ktorú krv žiadné zásluhy nezmiňujú zo svedomia. Ani v zahrade getsemanskej sa také orgie nerobily, aké orgie stváral liberalismus počas volieb keď svoje fašiangi odbavoval.

3. «Moc lže, luhárstva a falošných svedectví» bojovala proti večnej pravde, proti Spasiteľovi. Falošné jaziky, falošných svedkov postavili sami sudcovia, falošní svedkovia vyhlásili Krista za buriča proti štátu, proti rímskej ríše, že sa za kráľa vydáva, že zakazuje cisárovi danky platiť, že ľud búri proti vrchnostiam, že s diablom drží a podobné.

Ach! koľko že sa proti sv. cirkve Ježišovej už nalúhalo, ako je ona štátom nebezpečná, ako tyranizuje národy! Ako reholy jej podkopávajú auktoritu štátom a vládám, ako utláča ona slobodu, umenie a svedomie! Ako drží v putách, vo tmách duchov, aká je ona neshanlivá, ako prekáža vo všetkom vývin atď. A čo že sa nepoluhalo proti ľudovej kresťanskej strane? S hubou, so spismi, s novinami, verejne, po kútoch, na sneme! Ako je ona panslavským, klerikálnym nástrojom, ako je ona antisemitická spoločnosť, nebezpečnej ideí štátnej!

Dnešný deň veľkonočný po celom svete kresťanskom zvestujú na úsvite zvony so svojimi medenými ústami: «Alleluja! Kristus vstal z mrtvých!»

Pri konci všetkých časov aj cirkev Ježišová v radostnom chvalospeve sa bude ubierať v ústreťi svojemu ženíchovi, ktorý ju vyvedie von z hrobu sveta tohoto, z hrobu súženia, utiskovania, nepravosti, násilia, lže, zármutku a plaču.

Alleluja! Kristus vstal z mrtvých! chváľme Boha!

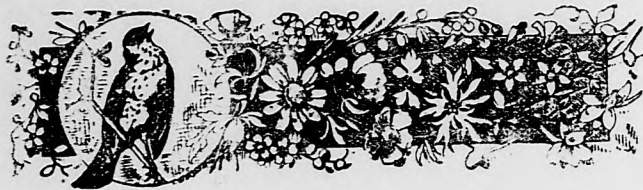
Aj ľudovej strane prajeme slávné alleluja! by ona ako strana pravdy, svedomitosti, statočnosti zvíťazila!

Lujz Cvajfus z Longs-champsu.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Podáva: Ján Straka.

Z Košic: N. N. 10 korún; z Prešova: N. N. 25 korún 80 halierov; z Haršaga: (Šarišská st.) N. N. 20 korún 60 halierov; M. Kollar 2 kor.; Maria Friedl 40 hal.; N. N. 2 kor. 20 hal.; z Ružomberku: Andrej Zavodka 1 kor.; zo Šalgova (Šarišská st.) Ján Gaľko 6 kor.

BESEDNICA.

Kristus zvíťazí!

Márno hebrejski katovia
 Krista na kríž pribili,
 Márne byly všetky stráže ..
 Bárs na hrob sa pečaf maže
 Víťaz Kristus vstal živý.

Kolký revot zúri v meste
 Že sa smrťou zničil iste
 Ludstva Vysloboditeľ;
 Aj Iud, jak list víchrom hnatý
 Osíralý nádej traťí:
 Či sa vráti Spasiteľ.

A hľa, skala sa otvára,
 Osvietí ju nebies žiara,
 Pokorí sa moc smrti:
 A hľa, Kristus zavraždený
 V hrobe tmavom už viac neni,
 Žije, žije na veky!

Padlo peklo, diablov zlosti
 Podjarmené sú Božskosti
 Krista Bohočloveka,
 Porazené brány pekla,
 Božská sila ich rozmietla
 Jezu Krista praveká.

Vykúpené dietky Krista,
 Ejhľa zora vám zlatistá
 Nádeje a potechy:
 Že po trápeniach konečne
 Cirkev Krista preda večne
 Zmarí všetky útoky.

Márno zúri vresk pohanov,
 Márna radosť Kristovrahov,
 Márne aj včuf mučenie;
 Krista vieru nepremôže
 Ni zednárstva tajné lóže,
 Ani židov treštenie.

Alleluja! svitá sláva
 Vykúpencom nádej dáva,
 Nádej v Kristu života;
 Liberálov, Antikristov
 Porazíme rukou istou
 Jakžto perla otroka.

Alleluja! svitá sláva
 Katov cirkve odoláva,
 Žije, žije Duch Boží,
 Žije Kristus, žije viera,
 Liberálov pozotiera,
 Vo večný hrob položí.

Pobjedzskýj.

Oh tí kňazia! hej! len tí kňazia!

Vziaté heslo z liberálnych vzdychov: «Azok a papok!» uvažoval švagor Zaosek, roľník.

Že pán Redaktor na dlhé — ako črevo — články aj mnohorázy nepekne zaškúli, no to je prirodzená vec!

A prečo?

Lebo nemá dostatočného priestoru v «Kresťane», a zato on zase nemôže, a sa mu ani nedá v tak vymera-ných medzách «Kresťana» s takými črevodlhými článkami nafahovať a sa rozprestierať, ako to ku pr. sliepky alebo kačice robia, keď gazdina zabije kohúta alebo volaktorú starú tetku zo sliepok a vyhodí z nich potom črevá von na dvor bez toho, že by ich podelila. Sliepky a kačky potom celé pozostatky nebožkých po dvore vláčia, nafahujú, rozvláčajú bez všetkého poriadku a bez úžitku, lebo sa nedajú stráviť v takej dĺžke.

Nuž aj pán Redaktor musí často také črevo-dlhé články jednoducho vyhodíť alebo náležite rozrábať, lebo má úzky dvor v «Kresťane», kde sa to rozľahovať nemôže!

Nuž ale ja mám tú hriechu obyčaj sa rozpísať a zdľhavým byť, a táto príčina väzí u mňa v mojej náture, ja som človek krátkej postavy, a krátky človek sa ľúbi napínať, nafahovať, dlším sa robiť; už či s opätkom vysokým alebo aj s perom!

Císarský hlavný financ-direktor, mýtnik zvaný Zachej bol človeček tiež nízkej postavy, jeden z väčších «kašparkôv», a bol by rád videl Pána Ježiša, ale bol veľký zástup ľudí nuž nemôhol; každému len po rebrá siahol s hlavou, nuž urobil to tak, ako chlapci robia: vyliezol na strom divý fíkový celkom tak, ako bol v uniforme so zlatým kráglom, s finančnou šablou aj so zlatým «portupé», aj s čákom. Čudno to vyzeralo síce, že tak vysoký štátny úradník veľkej svetovej ríše, ako taký chlapec, keď chce vrabce vybierať, vydriapal sa na strom; on si ale z toho nič nerobil, bárs sa z neho ľudia aj smiali, on chcel len Spasiteľa vidieť! A to sa tak zaľúbilo Spasiteľovi, keď zbadal v celej uniforme parádnej tohoto rímskeho finančného komissára alebo «oberaufsehera», že sa pred ním zastavil, zavolať ho dolu a povedal mu, aby len sošiel, lebo že mu ide vyzitu spraviť, ho navštíviť a dom jeho požeňať.

Ja síce neidem sa na strom vydriapať preto, že som tiež nízky, ale miesto toho som si vzal dlhé pero, naň som sa vydriapal, abych môhol pozreť pána Redaktora, čo mi on povie, keď tak dlhý «šlep» za sebou vlečiem, či ma on tiež povolá, že mi dá miesto v «Kresťane», abych jeho a ctených čitateľov môhol navštíviť.

Ja myslím, že ani pán Redaktor, ba ani sám Kristus Pán mne to zazlievať nebudú, keď ja s dlhým perom — lebo finacskú šabľu nemám, ako Zachej — chcem kňazstvo Krista Pána aspoň len trochu zastávať a brániť, lebo s tým úctim aj samého Spasiteľa, ktorý založil svoje kňazstvo a jeho Sviatosť, a ktorý aj povedal: «amen! veru tak je, čokoľvek ste týmto učinili — či úctili, či bránili alebo zlorečili — mne ste učinili.»

A vieš naposledky, že «reverenda» kňazská je veľmi dlhá šata, a Kristus Pán kňazom tak dlhú šatu zanechal, aby si zlý svet o tú dlhú šatu svoju neumitú papuľu a zabrizdgane od zlorečenia fúzy, ako o nejaký uterák dobre poutieral, akurát tak, ako to s ním robili. Aby sa kňazi vždy rozpamätali na Jeho slová: mňa ešte prv svet nenávidel, prenasledoval, ohováral a zlorečil mne, nežli vám a vás.» Aby si vtedy kňaz vždy pomyslel na svojho Pána, a hľadel tú špinu a kaľ, ktorú mu nalepili zlostní ľudia, zase v krve Spasiteľa zmyť a modliť sa za svojich nepriateľov; a v tomto má veľkú radosť Spasiteľ, keď mu kňaz na tej dlhej reverende dovlečie hriechníka, ako nejakého lapeného raka, a Spasiteľ ho omilostíť môže.

Prvý kňaz a spolu aj zakladateľ kňazstva a jehožto Sviatosť, Spasiteľ náš totižto sotva že započal svoj kňazský úrad, už hneď ako divé huby povstaly, spolu aj nepriatelia Jeho zo všetkých strán, a predsa On všade len dobre činil, učil, tešil, odpúšťal, uzdravoval atď.

Proti nemu povstali a ho prenasledovali, ohovárali, očerňovali: farizeji, zákonníci a doktori theologi, biskupi, židovský Annáš so svojim zaťom biskupom kajfášom, leviti a kňazi, a celá slávna kapitula baziliky a chrámu Jeruzalemského, vlastní Jeho rodáci, spoluobčania, úradníci, páni a chudobní, a ešte aj tí, ktorých On uzdravil, všetci sa spojili proti nemu všetci kričiac: «ukrižuj ho», vyhlásili ho za «štátneho buriča», «vlastizradcu», práve tak, ako aj včul to robia liberálni farizeji s kňazmi. Krivo prisahali proti nemu, ako zlí farníci a zlí veriaci proti svojemu farárovi, až ho konečne poviazaného, uplúteho, zbyčovaného na križ pribili a tak usmrtili, ba ešte aj vlastní učedníci Jeho ho v hanbe nechali, ho opustili, od neho zutekali a jeden ho trikrát s krivo-prisahou zaprel, druhý zase za hotový tvrdý groš predal, a to bol ten červený, rišavý, lakomý, kučeravý Judáš z mesta Karioth.

To, čo svet spravil s Ježišom, to urobil aj s Jeho apoštolmi ktorých do radu pozatvárali a zamordovali, tak nakladali aj s Jeho učedníkmi a jeho veriacimi. Cirkevné dejiny tebe o tom dosť povedia.

Aj včul má ešte kňazstvo Pána Ježiša svojich nepriateľov; kde sa týka kňazov Ježišových prenasledovať, tam sa všetci v jedno spoja proti ním, a síce: liberálny panský ľud, štátni úradníci, masní purgeri, vykrmení sedliaci, výšpikovaní obchodníci, farizeji a zákonníci, pisári, kupeckí cestujúci agenti, zkazení delníci a robotníci, socialisti vychudlí, chudobní a páni, cvičení a surovci, židia a kresťania, veriaci a neveriaci, uličníci a lumpi, komedianti a holiči, škreklúni a tľchubi, parla-

menty a millionári, vandrovníci a žebráci: títo všetci škrečia, šimfujú, zlorečia, nadávajú, prenasledujú kňazov katolíckych Pána Ježiša. — V novinách škrečiajú na nich, ako žaby z morastov, píšu, čarbú, očerňujú, podozrievajú, lúhaju, huckajú, štekajú všetci na nich v jednej nôte: ukrižuj, sekularizuj, to jest, okradni ich; všetci sebe kontrujú, rozumie sa, že len zlí ktorí sú, to tí tak gajdujú a vrčia.

Nuž a prečo-že to?

Na to dal odpoveď pred 1900 rokami sám Spasiteľ a zakladateľ kňazstva, aby jeho služebníci sa nenalakali a neboli prekvapení, a nepoutekali ako bojzliví učedníci, keď sa prenasledovanie a utiskovanie na nich zrúti; preto ich On napred upozornil na to, čo ich očakáva a toto im povedal a predpovedal: *«keď vás svet nenávidí, tak si pomyslite, že on mňa ešte prv nenávidel, keď by ste so svetom držali, tak on by vás miloval ako svojich, ale keď so svetom nedržíte a sa od sveta odťahujete, tak vás on preto nenávidí»*, a sv. Pavel ešte aj to doložil, že: *«všetci tí, ktorí chcú bohabojne žiť, prenasledovaní budú»*.

Každý kňaz katolícky a verný k Spasiteľovi a ku cirkve Jeho už napred vie, čo ho na tomto svete očakáva, to čo jeho Majstra, a preto mu to ani nič nového neni, keď výchrice prenasledovania nad jeho hlavou besno dujú a fúkajú, ako na jazeri genezaretskom, a on ale aj to vie, že Ježiš je s ním. (Pokračovanie nasl.)

CHÝRNIK.

Vyznačenie Iudáka. Dr. Fraňo Major vyslanec ľudovej strany počas grécko-tureckej vojny šiel ako dobrovolník na bojište, by svojou lekárskou vedou bol poraneným gréckym bojovníkom na pomoc. Teraz Juraj kráľ Grécky poslal mu za odmenu zlatý križ gréckeho rádu «Vykupiteľa». Sláva!

Generál Joubert umrel v Prätorii v noci z 27. na 28. m. na chorobu žalúdkovú, na ktorú už od dlhšieho času trpel. Joubert bol potomkom hugenotskej francúzskej rodiny, ktorá sa v XIII. storočí vysťahovala najprv do Hollandie a potom do južnej Afriky. Nebohý generalissimus Búrov narodil sa r. 1831. v Cango. Zamestnával sa roľníctvom, ako väčšina osadníkov hollandských, a od mladosti vydobyl si lásku a uznanie svojich rodákov. Keď Anglia anektovala Transvál, vyslali jeho a Krügera do Londýna. Neskoršie prevzal veliteľstvo nad vojskom búrskym a neraz šťastlivo bojoval proti Angličanom. Pretorius, predseda Transválu, Krüger a on tvorili triumvirát, ktorý dlho spravoval krajinu. Angličania robili pokusy zmocniť sa Transválu, následkom toho Pretorius a Krüger r. 1880 vyhlásili Transvál za samostatný. Anglia

vyviedala vojnu. Búri postavili Jouberta na čelo vojska a dňa 28. januára 1881 porazil Angličanov pri Majuba Hill; hlavný veliteľ anglický Colley padol a dve tretiny anglických vojakov ostalo na bojišti mrtvých alebo ranených. Angličania rýchlo uzavreli pokoj a vynechaním klausuly o suverenite formálne neodvislosť Transválu. Po odstúpení Pretoriusa Krüger ostal predsedom, Joubert však podpredsedom a náčelníkom vojsk búrskych. Joubert dávno predvídal, čo hrozí Búrom so strany Anglie, preto pracoval na tom, aby jeho vlasť bola schopná sa brániť proti nápadom. Vo vojne dokázal veľké vojenské schopnosti menovite ako taktik, pritom bol všeobecne milovaný a uznávaný pre rýdzosť charakteru, nezlomnú energiu a chladnokrvnosť, ktorá ho ani v tom najväčšom nebezpečenstve neopustila. — Prätoria je celá v smútku. Aj anglická žurnalistika píše pochvalne a sympaticky o nebohom, a generál White, ktorého Joubert držal zavretého v Ladysmithe, keď bol oslobodený zpod obleženia, riekol: «Generál Joubert bol vojakom v plnom smysle toho slova a opravdovým gentlemanom, bol on protivníkom mužným, ale zasluhujúcim plné uznanie a úctu.» Joubert umrel pokojne a pred smrťou usmieval sa na okolostojacích. Večer o 9. hodine usnul, ale o hodinu sa prebudil, oči žiarili mu svetlom nadzemským, tvár jeho bola rozpálená od horúčky a s veľkým namáhaním veštil: «Dôverujte, vám bude náležať úspech! Bojujte a zvíťazíte!»

Ohromné neriady v Turci. Pod týmto nadpisom «Alkotmány» sdeľuje: «Triedny radca Kaffka v turčianskej stolici našiel ohromné neriady, menovite u podžupana Kolomana Beniczkého. Ako sa dozvedáme, podžupan vzdá sa svojho úradu».

Proti alkoholizmu obrátila sa liptovská stolica na snem s petíciou, ktorej hlavné body sú:

1. Meranie a predávanie nápojov nech podlieha výlučne priemyslovému zákonu a činnosť finálnych a administratívnych vrchností nech obmedzí sa na prísny dozor.

2. Štát nech uvedie monopol špiritusu a pálené nápoje nech predávajú sa len v zatvorených nádobách.

3. Jeden človek spolu so svojou rodinou môže mať len jednu koncessiu na predávanie nápojov.

4. Krémári nech nezaoberajú sa odpredávaním miešaného tovaru, poľažne nech nedovolí sa prevádzanie týchto dvoch obchodov spolu.

5. V krámoch a obchodoch s miešaným tovarom nech dovoli sa predávať nápoje len v zatvorených nádobách.

6. Predaj dohánu v obciach nech nedá sa krémárom, ale kupcom, a kde takých niet, vyslužilým vojakom.

7. Meranie nápojov nech odníme sa takým, ktorí nevedú to osobne, ani skrze povereníkov, ale len na koristenie.

8. Tanečné zábavy nech obmedzia sa na istý počet obecným štatútom.

9. Nech zmení sa ustanovenie zákona o krémár-

skom úvere, lebo na tom základe nemožno krémárovi pristúpiť.

10. V krémách nech zakáže sa predávať Hoffmannské kvapky, poľažne ätherom preparovanú pálenku.

Sťahovanie. Z Nového Verbásu oznamujú, že vyťahovanie nemeckého obyvateľstva zaujíma vždy väčšie rozmery. Tak zo samého Nového Verbásu vyťahovalo sa teraz 128 občanov do Hessenska v Nemecku, 215 zo Starého Verbásu, 50 z Gomboš-Bogojeva, 80 z Brestovácu a 132 z Apatina. Na to miesto prichodia ta židia z Rumunska.

Z Ríma píše: «Dňa 23. marca dorazil sem osobitný vlak moravských pútnikov pod vedením brnenského biskupa dr. Bauera. Vzorný poriadok, utešený, dojímavý spev bodrých Hanákov a pohraničných Slovákov vzbudil tú najživšiu pozornosť v rímskom obyvateľstve. Mešťania a cudzinci nemohli sa dosť nakochať na pestrobarevnom kroji moravských Sloveniek. Dňa 25. marca predpustení boli v sixtinskej kapli pred sv. Ota. Snáď po prvý raz ozývala sa táto hromovým «Sláva!» a odušeným «At žije» Biskup Bauer sprevádzal i namáhavé náštevy v katakombách a na hrobe sv. Cyrila držal dojemnú kázeň, pri ktorej on sám i ľud slzy prelieval. Gr. Thun a viac českých šľaheticov bolo tam tiež.

Nechodte do Pešte! Ešte v minulom roku v mesiaci októberi dohrnúlo sa raz 10.000 národa prácu žiadajúceho pred palác ministra orby Hegedüsa. Boli pokojní, len prácu žiadali. Ponevadž sa počet práce nemajúcich ľudí v Pešti strašne rozmáha, teda utvorili ústav, v ktorom sa patričným práca vyprostriedkovať by mala. Ale to neide. Nemá kto dať prácu. 28. marca vydal tento nový ústav jeden výkaz, z ktorého sa dozvieme nasledujúce: Prácu hľadalo 1149 stolárov, prácu ponúkajú ale len 9 mastrov; do železovarov hlási sa 1690 robotníkov, a hľadá sa len 49; kupeckých pomocníkov hľadalo si službu 1250, a len 6-ti kupci potrebovali pomocníka; kováčov a zámočníkov hlásilo sa o prácu 1699, prácu ponúkali 3. a tak to ide radom: u murárov 600 prácu hľadajúcich, 8 ponúkajúcich; vsadzačov 122 hľadajúcich, a 1 miesto sa ponúkalo. Okrem toho hlásilo sa 291 tesarov, 1623 hospodárskych robotníkov, 201 strojníkov, 480 kočišov, 409 maliarov, 172 mäsiarov, a z týchto nepotreboval ani nehľadal nikto ani jedného.

Ako vidno oproti 13.300 prácu hľadajúcim, ponúkali prácu len v 600 pádoch. No ale je aj biedy v Pešti dosť. Nikto by to neveril. Spomenuté čísla sú úradne vykázané len o tých, ktorí v ústave novom prácu hľadali, ale koľko je tu všeliakých starých herbergov, v ktorých si obyčajne každý prácu hľadá? A koľkí v týchto prácu na darmo hľadali.

Uhorské kone v južnej Afrike. Prvá doprava koní z Uhorska na parniku «Mount Libanon» dorazila už do Cape Town. (Parník dňa 26-ho februára opustil prístav rjecký.) Z 380 koní, ktoré vysadili na parník, 12 zdochlo na ceste, ostatné sú tak zoslabené, že musia byť za viacej dní opatrované a len potom pošlú ich za vojskom na bojište.

Púť do Rímu. Z príležitosti 900-ročnej pamiatky založenie rim.-katolíckej cirkve v Uhorsku pod vedením knieža-primaša kardinála Vaszaryho a biskupského sboru sriadený prôvod dňa 24. apríla ráno o 8. hodine 32 min. pohne sa z Budapešti, z budínskeho nádražia južnej železničnej spoločnosti. Pútnici obídu more a len po železnici cestujú do Rímu. Pobyt v Ríme určený je na päť dní, čo i cestu rátając, jednu osobu bude stať na I. triede 260, II. triede 192 a III. triede 120 korún. Kto sa za desať dní chce pobaviť v Ríme, ten platí v I. triede 340, II. 252 a na III. triede 140 korún. Všetky záležitosti púte vedie a obstaráva jedon biskupským sborom poverený a splnomocnený výbor v Budapešti, jehož adresa je: Magyar katolikusok római zarándoklatát vezető bizottság. Budapest, I. ker. Krisztinavárosi plebánia.

Pre hasičské spolky. Minister vnútra vydal na municípiá prísrne nariadenie, v ktorom vyzíva ich o to bedliť, aby od obcí subvencionované hasičské spolky všetky svoje rekvisity z domácich fabrik kupovali.

Český spolok pre zaopatrenie služieb, miest učňovských atď. vo Viedni má svoju úradnú miestnosť v IX. okrese, Pramergasse číslo 12 dvere 6.

Bezdetná obec. Vo valiskom kantone vo Švajciarsku leží dedinka Aussebin, ktorá má asi 60 obyvateľov. Od 32. rokov nebolo tu žiadnej svadby a najmladší obyvateľ je 17-ročný.

Protí záplave židovskej. Minister vnútra upravil na vrchnosti v stolicách, s Romániou hraničiacich, prísrne nariadenie, aby nepúšťaly bezmajetné, núdzu trpiace živly cez hranicu do krajiny. Nariadenie vydal minister preto, že židia v posledných časoch hromadne počali utekať z Románie a zaplavovať susedné krajiny.

Ztraty Angličanov do dňa 21. marca obnášajú: zabitých 3825, ranených 10418, zajatých 3580, chorých v nemocniach 2832, spolu 20.655.

Okradli synagogy. Zo Segedína a z Bajes sdeľujú, že akýsi loptoši vlámali sa do tamejších synagog, povylamovali buxy a odniesli, čo našli.

Sťahovanie ľudu zo Spiša nabýva neslýchaných rozmerov. Obce v doline Popradu ako by vymieraly a pôda ostáva neobrábaná. Jutro zeme, ktoré stálo tam kedysi 300—400 zl., teraz možno dostať za 30—40 zl. vraj. Tak to aspoň «Pester Lloyd» oznamuje. Kazárom?

Následky nepozornosti. Z Viedne sdeľujú, že slečna Žofia Hagerova z neopatrnosti hodila cenné papiere v hodnote 25.000 korún do ohňa. To ju tak rozhorčilo, že petroleumom poliala si šaty a potom ich zapálila. Onedlho umrela na utrpené rany.

Strašný prípad v jednej rodine. Bela Faludi, že-

lezničný praktikant v Pešti, žil skromne so svojou manželkou a dvoma malými dečrami. Ale akože výnsť s 35 zl. mesačne! Posledne nemohol zaplatiť bytné. Prosil majiteľa domu, aby poshovel, že však mu zaplatí v čiasticiach, tým viac, ponevác v máji mal postúpiť v úrade a plate. Ale majiteľ domu nedal sa uprosiť a už vo štvrtok mala byť licitácia na všetko, čo Faludi svojim menovať mohol. Išlo aj s pravotnými nákladkami o 52 zl. Nad tým tak sa rozžialil, že v porozumení so svojou manželkou najprv túto zastrelil, potom obe dečry a konečne seba.

***

«Netreba sa mnoho pýtať po peniazoch a majetkoch keď som spokojný»! Spokojnosť jestvuje ale len tam, kde majú sporiadané pomery a zdravia. A práve v tomto ešte mnoho chybuje. Každá gazdina považovala by za hriešny prepych, smäd šampanským hasiľ, a predsa sa tento prepych v početuých rodinách stále ešte ohľadom na kávu pestuje. Mnohým gazdinám je posavád neznámo, že odvar zrnkovej kávy na polovicu s Kathreinerovou sladovou kávou Kneippovou nielen pre každú domácnosť dosť značnú, denne sa upakujúca usporu značí, ale že aj nápoj kávový tým príjemnejšiu chuť dostáva, a pre zdravie veľmi odporúčania hodný je. Dostačí len jeden pokus, a možno sa presvedčiť, jak táto už stotisícich rodín zavedená a osvedčená kávová prípravka k uspore a blahu prispieva, a vtedy iste príspevkou ku spokojnosti a zdraviu jest.

***

Povďační ľudia nachodia sa ešte i v dnešnej dobe. Tak jesto mnoho osôb, ktoré od choroby svojej skrze Müllerov dupplovanomagnetický križ ači hviezdu oslobodené sú, ktoré výraz dávajú radosti a povďačnosti svojej, a vynalezcovi čo len v pár riadkoch svoje uznanie vyslovujú. Tak dnes máme nasledujúce riadky po ruke: «Ctený Pán Müller! Ja dlhý čas trpel som na lupanie ľavej nohy, na bezsnivosť a klopania srdeca. Náhoda ma oboznala s vašim elektromagnetickým križom. R. B. Nr. 86967; kúpil som si jeden za 3 zl., 12. júli roku 1899; odkedy ho nosím a upotrebúvam, je po mojej chorobe. Preto pokladám si za povinnosť, Vám moju najúprimnejšiu vďaku vyslovím s tou prosbou, by ste mne ešte jeden taký križ, pre môjho priateľa V. H. — tú istú chorobu majúceho — sem poslal. S úctou Martin Neu, hostinský v kantíne, Budapešť Rettek-ulica, kasáreň». Preto odporúčame všetkým trpiacim na lámku, lupanie, záduch, bezsnivosť hučanie uší, padúcu nemoc, by sebe jeden aparat, ktorý len 3 zl. stojí, od pána Müllera Budapest V. Kalmán-utca, Nr. 20 objednali.

Jako najlacnejší a
dôvery najhodnejší

PRAMENŇ PRE ZAKÚPENIE SEMIAČKA odporúčame

EDVARDA MAUTHNER-a

kupecký obchod semiačka c. a kr. dv. dodavateľa
v Budapešti VI., Andrassy-ut 23.

DOMÁCI LEKAR.

Suchotiny.

Najnebezpečnejšie je v mladom veku pre človeka *tance*, spojený s tými zbytkami, aké pri zábavách tanečných všeobecne badať možno.

Kto je náruživý milovník týchto tanečných zábav, bude snád myslieť s posmechom, že idem napádať zábavy mládeže z mravného stanoviska, a že súhlasím budem s mienkou jednotlivcov, ktorí akýkoľvek tanec za dačo neslušné, ba za hriech držia. Nuž keď som už do tejto otázky zavádzil, teda podám tu moju mienku o tanečných zábavách aj ohľadom na mravonauku kresťanskú.

Isté je, že sú ešte i dnes národy, ktoré tanečnú zábavu obojeho pohlavia nepoznajú, a takúto za nečestnú držia. Aj to je isté, že v staro- a stredoveku boli spomenuté zábavy obojeho pohlavia všeobecne veľmi zriedka. Chasa pri vojnách a pri zápasových hrách svojich alebo na bačoviskách tančila tie krásne figury všeliaké samotná, každý pre seba, bez toho, žeby sa boli s devami natriasali. Preto ale nehovorím, že tanec obojho pohlavia by bol hriech: naopak, cirkev svätá tieto zábavy za také uznáva, ktoré samosebou sú ani dobré ani zlé. Ale aj to cirkev svätá veľmi prizvukuje, že pri dnešných tancoch nemožno temer poctive, bez hriechu čo len myšlienkového sa zabávať. Myslím aj, že na toto každý z et. čitateľov prisvedčí. Veď netreba pomyslieť na iné, len na to, že tance vybavujú sa obyčajne v čase nočnom, v krémach najviac židovských, kde krémárovi a krémárke o poctivé chovanie sa mládeže ani za mak neide, ba sami sa títo ľudia zabávajú na daromniciach a pohoršlivých pletkách a hriechoch samopašných mladých bláznov, nech sa len zo suda dobre minia.

Všeobecne je známo, že každá jakákoľvek náruživosť robí blázna z človeka. Náruživý kartár, pijan, polovkár porobia kolkokrát také podivuhodné zbytky, že nemožno o tom ináč súdiť, ako že ľudia tí museli byť počas svojich zábav rozumu zdravého a rozsudku pozbavení. A jestli toto platí o spomenutých náruživosťach stokrát viac to isté musíme tvrdiť o náruživosti a blázneniu sa za tancom. Podívej sa na vaše sotva ešte odrastlé devy, či neponáhľa sa každá pred krému ako čoby horelo, jakonáhle zunenie basy a škriekanie chlapcov podnapitých jej uši zašteklí? Jako dupocú ktorá pred ktorou s viskotom radostným, aby sa neopozdily? Jako napína sa každá pred dvermi krémy; jako nafahuje krček sfa hladný holomok vrabec, dív že sa jej hlava neodtrhne? Nuž dobre, táto pachtivosť mladých ľudí za tancom je už v jejich krvi, je volačo prirodzené; ale nebyť potom rozvažitých dohliadačov na tú pojašenú mládež, nuž veru zlý duch a smrť s kosou pri takých zbytkách majú obyčajne dobrú žatvu!

Boh sám zná, koľko mladých ľudí a menovite dievčienec prišlo pri krémových tanečných zábavách o svoje spasenie! A koľko ich prišlo tiež aj o zdravie svojho mladého tela, ba koľkí utržili si tu zárodok smrteľných suchotín? A ký div tomu? veď v tej nízkej kréme hemží

sa nabitej mládeže ako haringov; strašný výpar zadyšaného sveta, hnusný zápach pálenky a smradu tabákovho preplňuje celú miestnosť; a to všetko upachtená mládež spolu s mnohým smradľavým prachom do seba dýchať musí. A čím viac skáče, tým viac a chytřejšie dýchať musí, ba mnoho kráť chudokrevná slabá deva dostane zrazu závrat a srdeca klopanie na znak toho, že neprivyknuté na takú prácu slabé pľúcka nevedia si s valiacou sa do nich krvou rady dať. Môžeme smele riecť, že za celú noc nedostanú pľúca tancujúcich toľko potrebného povetria ako na čerstvom vzduchu za 1 hodinku. A to nielen preto, že povetrie v kréme je už celkom predýchané a pokazené teda jedovité, ale aj preto, lebo ustávajúci pri tanci šuhaj lebo deva aj mimovolne musí «paru» v sebe zdržať, lebo riadne dýchať pri tanci nestačí. Preto potom uparený, zadychčaný mladíci ani nevydržia vzduch pokazený v kréme, a po každom temer «verši» skákania poberajú sa von, aby ochladli. A tu ich potom očakáva ešte väčšie nebezpečenstvo. Celý mokry, v lahunkom odeve vystavý sa koľko rázy chladnému prievanu, a je-li slabšej sústavy, alebo slabšej krvi, veru len Anjel strážca ho zachráni od prechladnutia.

Najnebezpečnejšie ale je toto tančenie v židovských smradľavých krémach pre dievčence práve odrastlé, teda v 15—16-tom roku sa nachodiace. Hneď vám vysvetlím že prečo. Viete pravda dobre, že v tých dedinských krémach nie je obyčajne miesta pre tie mnohé posbiehané dievky a mladé lebo nemladé ženy. Ony teda u dverí krčiem a medzi dveriami čupia a tisnú sa do hrbky, tak že celá krčma podobá sa úlu včiel pred rojením, pri otvore tohože úfa tiež menšie-väčšie hrbky včiel vídajú. — Keď sa teda taká mladá tanečnica dobre vyvrtí, že jej líca nie ani červené lež modroružové ostávajú, potom ide si stať do dverí alebo pred dvere. V tých dverách ale je vždy prievaň, lebo musí byť preto, že para z krémy sa valí von, a chladné vonkajšie povetrie zase dnu. Takú v dverách stojacu dievčinu teda tento prievan dobre previeva, jej aj upotené líca, krky aj driek aj šaty ochladí aj usuší, ale pri tom prenikne cez kožu až k horúcej krvi do pľúc. Stane-li sa toto, nuž veru taká dievčica je potom už odsúdená na smrť: nikto ju nevylieči.

Rozumní rodičia kresťanskí sú dobre povedomí toho všeliakého nebezpečia, ktoré ich deťom v tých tancoch hrozí. Preto aj dobre si rozvážia, zdaliž majú privoliť deťom svojim, aby sa na tancoch v krémach vydržiavaných súčasťali. Alebo aspoň ani za svet nezameškajú prisno dozorovať nad mládežou, veď je to jejich svedomia sa ťažko týkajúcou povinnosťou. Šťastlivá je v opravdu tá obec, ktorá sa môže chváliť že má čítajúci spolok, alebo katolícky kruh s dostatočne priestranými miestnosťami. Jaký to ohromný rozdiel medzi zábavou v kréme u žida, a v kruhu takom držanou. V kruhu takom nedočuješ sa žiadnych žartov hnusných, tam v prítomnosti duchovných vodcov drži sa všetko ozaj jako poriadne deti jednej matky; cirkve svätej. Tu niet smradu od pálenky, tu nieto hriešna slezeň, lebo taká tu miesta nemá;

tu všetko v milej nevinnej veselosti zabavuje sa tak čestne, že sa to aj samému Bohu ľúbi. Škoda, preškoda, že na túto tak potrebnú vec ľudia málo myslia, a k obetiam pre takéto veci len váhavo alebo nijako sa nepřimajú. A predseda dobre zariadený a vedený kruh je iste ničmenej vážna vec pre občanov ako sám chrám Boží. Keby ľudia mali tušenie o tom, čo vlastne je pre čestných občanov kruh takýto, to by ani za minútu neváhali všetko vynaložiť, len aby takýto vzdelávajúci bratský sväzok čím rýchlejšie utvoril mohli. No, buď Bohu za to chvála na veky: na mnohých už miestach založili si naši spolubratia kat. kruh lebo čítajúci spolok s novinami a knihovňou.

Len o to by sa mali náčelníci postarať, aby hra karát, a požívanie liehovín sa nezapešilo v žiadnom takom kruhu, lebo vtedy nič nenie lepší od kremy. Sú iné rozmanité zábavy: žarty, čítania, predstavenia, spev, hudba, rečenie, kadejaké hry a lutrie smiešne, kedytedy tanečné zábavy; a týmto spôsobom o mnoho užitočnejšie strávia údovia čas svoj v kruhu.

Nesmiete mi mať za zlé ct, čitatelia, že vyprávajúce o suchotínach, do všeličoho iného zabrdam. Je to taká strašná nemoc skoro nepremožiteľná, že človek ani by si nepomyslel, na čo všeličo pri tejto nemoci má ohľad brať, a na čo všeličo upozorňovať tých, ktorí z milosti Boha o tejto nemoci nič neznajú, aby do nej neupadli.

Predložme si teda najprv tú otázku, zdáľž je možno vyliečiť suchú nemoc liekmi, ktoré lekári upotrebujú? Na to rozhodne odpovieme že *nie*. Aspoň zkusenosť o tom svedčí, že istý liek proti suchej nemoci lekári ešte nevynasli, a bol-by-li na svete čo len jeden taký lekár, ktorý by od tejto nemoci pomáhať vedel, nuž taký by bol doista až po nebe vychýrený a po celom svete rozhlásený. Ináč lekári aj sami prinútení sú vyznať si, že proti suchej nemoci nič nemôžu. Pri náklonnosti k tej nemoci alebo pri takzvaných katarhoch pľúc (z ktorých sa suchá nemoc veľmi ľahko vyvinie) dokázal sa v novších časoch za dosť prospešný liek «ichthyol» menovaný a skrze lekárov upotrebovaný. Tento ale liek tiež nenie pre každého.

Nastáva nám druhá otázka: zdáľž máme po ruke domáce lieky proti suchotám. A na túto otázku tiež musíme odpovedať že nie, lebo liekov takých a zelin skutočne niet, ale preto smele môžeme tvrdiť: že začínajúcu sa suchú nemoc so zelinami a primeraním poriadkom života vyliečime, a keď tým spôsobom nie, nuž vtedy veru ničím iným nikto túto nemoc nevylieči.

Aj to musím hneď tu poznamenať, že zachovávanie istého poriadku života je ešte vážnejšie nežli liečivé prostriedky, a v tom poriadku hlavný zástoj hrá: dobré povetrie. Že je tomu tak, to myslím ľahko pochopíme. Už aj tá okolnosť, že bez prestania vždy dýchať musíme, svedčí o tom, že nám je povetrie životnou podmienkou. Keď ale zdravé pľúca potrebujú dostatočné množstvo zdravého povetria, vtedy choré pľúca, potrebujú takého povetria o mnoho viac, aby pri svojej slabosti mohli sebe potrebné čiastky z povetria vybrať. Ale o tom nás

presvedčuje aj tá ďalšia okolnosť, že sú kraje, v ktorých táto choroba nevystupuje, ba áno, v tých krajoch aj na pľúca chorí ľudia sa vyliečiť môžu. Preto aj zámožní ľudia, jestli do tej nemoci upadli, nevyhľadávajú sebe pomoc u lekárov a v apatičkach, ale soberú sa, odcestujú do tých krajov, a jemné toho kraja povetrie mnohých vylieči.

Ponevác ale nie každemu je možno odcestovať do tých krajov a liečiť sa ich jemným povetrim, preto dľa možnosti bedliť musíme o to, aby chorý na pľúca vždy: vo dne i v noci zdravé a čerstvé povetrie do seba dýchal.

(Pokračovanie nasleduje).

DOPISY.

Nyitra-Ujlak.

Mnohovážený Pán Redaktor!
Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Od všelikiaľ čítam dopisy, a s našej veľkej obci, ktorá vyše 300 numier počítuje, už dávno som žiadného dopisu nečítal. Teraz sa aj ja sedliak opovažujem ct. redakcii niečo sdeliť, až mne ráčite dopriať miesta v našom milom «Kresťanovi» (Prečo nie? do nášho časopisu veď skoro od samých roľníkov dochodia nám dopisy. R.)

Pred troma rokmi založil u nás potravný spolok — ktorý počítuje vyše 200 údov — bývalý p. kaplán Františ Konyakovszky, nateraz zpravca fari v malých Šuráňkach. Spolku sa dosť dobre vedie.

Tohoto roku sme založili zase spolok potravný. (A ten vyšespomenutý je akiste úverný spolok; či máte tam dva potravné? R.) Spolok tento založil gr. Ján Eszterházy s pomocou nášho pána notáriusa Gejzu Bihariho a pána úradníka Dežiho aj pána Alojziusa Machovič. Len nedávno sa založil, a dosť pekne účinkuje, tak že krivonosí veľmi škaradým okom pozerajú naň.

Zostávam verný odberateľ «Kresťana»

F. T. roľník, ľudák.

***

Rovné.

Slavná Redakcia!
Pochválen Pán Ježiš Kristus!

S poníženosťou prosím slavnú Redakciu môj krátky dopis vo vašom obľúbenom časopise uverejniť.

Jako celkom nestranný a neodvyslý občan chcem našiemu čítajúcemu obecnstvu o našich ešte v rade «Jádášov» sa nachodiacich spoluobčanoch, úplnú a čiru čistú pravdu predniesť.

Bolo už viac rázy v tomto časopise o voľbe na obec. výborníkov spomenuté. Teda výsledok, ktorý žiadnej pochvaly nezaslúžil, tejto judáskej voľby je dosť obsirne rozhlásený; preto takú opakovať by bolo zbytočné. Čo

ale spomenúť musím, je tá okolnosť, že aj my vieme, koho navštevovať, totižto do ktorej krčmy a sklepu naše peniazky ísť zaslúžia.

Kadák to dosť trpko cíti, že sme ho opustili, a že je veľmi rozhorčený, to aj z toho vysvitá, že sa nehanbí pred kostolom v nedeľu vykričať, že on má najlepšie pálené a že ho aj o 2 kr. lacnejšie dá, len aby sme išli k nemu piť. Keď je také dobré, nech si ho aj so svojimi privržencomi vypije; veru poriadny krčmár s dobrým nápojom sa nemusí ísť pred kostol v čas sviatočný ponúkať.

Pripomenúť musím, že som ja s Kadákom blízka rodina, ale čo sa týka politického náhľadu, u mňa ani rodina neplatí.

Človek, ktorý svoje náhľady a mienky jako kepeň premieňa, ináč nezaslúži. Porekadlo hovorí: «Jako Kubo Bohovi, tak Boh Kubovi. Teraz sa to jemu nepáči, chodí po domoch a okolo kostola, jako fliarka, sa so svojim «dobrým páleným» ponukujúci — ale ani kočka naň zanuchať nechce.

Nedávno sa náš veľact. pán kaplán Rudolf Oravský od nás do Val. Bellej odobral, s ktorej príležitosti peknú kázeň v ostatnu nedeľu mal, v ktorej sa od všetkých farníkov pekne a úprimne odobral. Musím spomenúť, že bolo málo ľudí v kostole, ktorí by sa boli plaču zdržaly, ale aj jemu slzy z očí padaly. V behu 9 rokov, čo medzi nami prebýval p. kaplán, rozumel svojich farníkov zaľubiť, že ho budeme aj mnoho rokov v našej farnosti spomínať. Teraz sme z Makova, bárs ešte mladého ale pobožného a veľmi poriadného kaplána na našu faru dostali. Buď mu Pán Boh na pomoci, a daj velebná Panna Maria dobrého zdravia a nás nech neopúšťa.

Budúce budem viac sl. Redakcii písať. Máme tu neprajné počasie, čo sa nám veľmi trpko zdá, keď sme boli k jarnej robote shotovení. S Bohom sa majte, do šťastiveho videnia.

Starý Klempiar.

***

Nemecké Pravno.

Veľactený Pán Redaktor!

Jestli za dobré uznáte moje presvedčenie do vášho obľúbeného «Kreštana» prijať, tak vás úctive prosím, jestli by v mojom písme voľačo chybného bolo, to láskavo opravíť.

V «Kreštane», 9-tom čísle povzbudzujú ľud, aby kresťanskí rodičia svoje deti viac na kupectvo dali. — Ja tiež z mojej 30-ročnej zkušnosti v kupectve najlepším svedomím kresťanským rodičom odporúčať môžem, aby svoje deti kdekoľvek je len možno na kupectvo dali. Také deti potrebujú najmieň 2—4 gymnasiálky alebo reálky. A keď je taký mladík v kupectve vyučený, (čo 3—4 roky trvá) aby najmieň 1000 zl. mal do obchodu. To ostatnie už závisí od jeho usilovnosti, aby z tých 1000 zl. nie len statočne vyžil, ale aj na svoju budúcnosť voľačo nagazdovať môhol.

Tu jedon príklad: Pred 25 rokami som sa oboznal v jednom Horňo-Uhorskom meste s jedným židovským kupcom. Ako mi on sám povedal, on pred 28 rokmi svoj

obchod so strižným tovarom s 1000 zl. započal. (Jeho malý skliepok, kde obchod započal, ešte teraz mi je dobre v pamäti.) Tento istý kupec má teraz v tom meste dva veľké domy a veľký obchod, tak že ho ľud drží za millionára; ja ale jeho majetok najmieň na 400.000 zl. cením.

Tento majetok si tento kupec nie s klamstvom, ale s jeho usilovnosťou a dobrým gazdovaním nadobudnul, Mnohí čtení čitatelia sa budú čudovať: či je to možná vec, za 28 rokov s 1000 zl. toľký majetok nadobudnúť? Ano, je to možno!

Pred krátkym časom som bol v tomto obchode, keď som spozoroval, že ráno od 7 do večera 11 hodiny vyše 500 zl. utržili; som šiel ku knihovedúcemu a poviem: Dnes máte dobrý deň, keď ste už toľko utržil? On povie: to u nás nenie nič nového, lebo ročite padne na deň najmieň 1000 zl. tržoby. (Tohoto kupca vlastný syn mi sám povedal, že oni majú ročite 1/2 milliona zl. obratu.) Potom sa pýtam knihovedúceho: A pracujete najmieň na 10% čistého zárobku? On povie: tak asi, ak nie na 15% alebo aj na 20%; to jest ako sa dá.

Ja ale len 100 zl. beriem denne čistého zárobku. Tento kupec väčším dielom ale jeho tovar hotovými peniazmi kupuje, tak dostane 4 alebo aj 5% srážky, to by zas denne bolo najmieň 40 zl. Tento istý kupec má 13 detí, tieto celý obchod takrečeno sami vedú.

Keď si teda pomyslíme: kolkí rodičia svoje deti vysoké školy učíť dajú, čo hrozné sumy peňazí stojí, potom títo vysoko učení páni v mnohých pádoch dostanú službu ročite s 800 lebo 1000 zl. Táto služba je väčším dielom s veľkou zodpovednosťou zaviazaná! Má taký pán ešte 5—6 detí, ktoré tiež poriadne vychovať chce, tak si pomysli drahý čitateľu, ako každý halier stisnúť musí aby poriadne vyžil môhol? Pravda je, že každý kupec nemá také šťastia ako horespomenutý.

Ja ale poznám viac kupcov, čo len za 5000 zlatých ročite tovaru odpredajú a už z tejto malej sumy v menších mestách dosť poriadne vyžil môžu.

Voľakedy kresťanskí kupci boli v mnohých mestách veľmi opovrhnutí, lebo ľud sa len za židovskými kupcami fahal. Od tých čias ale čo ľudová strana do života vstúpila, kresťanskí ľud vždy viac a viac kresťanské sklepy navštevuje. Vám oddaný *Štefan Czeizel*, kupec.

***

Z Novej Bane.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Z hlbokou úctou prosím pána Redaktora, keby môj dopis ráčili uverejniť, s ktorým chcem povzbudiť našich farníkov novobaňských s ohľadu na chrám Boží.

S veľkou odvážlivosťou a úctivosťou píšem tieto riadky, pretože myslím, že obrazím jedného lebo druhého s mojim dopisom, ktorý sa týče nás všetkých tu bydliačích bez rozdielu stavu.

Prosím a vyzívam touto cestou všetkých, aby sme si už raz povšimli tie reči, ktoré sme z úst našich duchovných otcov častokrát počuli v chráme Božom, keď

sa s prosbou obracali k nám a napomínali nás, aby sme s obetami prispeli na chrám Boží len vedľa možnosti na tento vznešený cieľ, ktorý má nám slúžiť ku spaseniu duši našej, lebo presvedčení môžeme byť, že nás Boh Všemohúci odmení hojne za tú úctu ktorú my preukážeme proti nemu.

Poneváž máme o tom vedieť, že jako s inými veciami treba pokrok robiť, tak aj s domom Božím.

Ešte jedno chcem tu podotknúť a upozorniť na to našich občanov, že som počul také reči rozprávať na duchovenstvo, ktoré sa nepatria, to jest na nášho prevelebného pána farára; to sa síce rozumie, že to len takí rozprávajú čo im pravda oči kole.

Ja ale aspoň môžem to povedať o našom veľkomožnom farárovi, ktorý tu učinkuje už dva roky vo vinici Pána, že je chýrečný kazateľ, ktorému sa na okoli málo páru nájde, neohrozený bojovník zásad Kristových, a opravdový Apoštol učenia Kristovho, a Jeho svätej cirkve, lebo tak, jako ho Boh obdaril jeho telesnou sústavou, tak je aj obdarený čnosťami a rozumom, jako opravdový služebník Boží. S úctou

Horlivý.

***

Z Trnavy.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Prosím ponížene, láskave dovoliť ráčte, aby som vám aspoň dopisovať môhol. Myslím že vám je to už snáď aj omrzlé; keď vám tak často píšem. Ale ja to len tým úmyslom robím, abych dajakú vďačnosť preukázal prebl. Panne Marii.

Teraz som práve čítal, že gróf Štefan Andrassy vďačne vyznal v svojom testamente, že jeho rodina svoj zvláštny pokrok, ochrane prebl. Panne Marie má ďakovať. — S týmto chcem i sám seba i druhých v úzkosti postavených k tomu povzbudiť, aby sme zvláštnu úctu, dôveru a lásku preukazovali k prebl. Panne Marii. Pod jedným aj to som čítal, že grófovia: Štefan, Karol, Jozef Leopold Andrassy roku 1791. keď gróf Anton Andrassy, rožňavský biskup posviacal nový zámočky kostol krasnohorský, na svojich pleciach preniesli do kostola zázračný obraz prebl. Panni Marie. No a či to nebolo veľmi znamenité?

Nuž a že to vraj netreba ukazovať akí sme pobožní; keby tí páni dľa toho boli jednali, ako-že by boli urobili? Ano, máme to ukazovať, že sme pobožní so všetkým, slovom, skutkom i zvonkajškom.

Dačo o židoch!

Že «miluj bližného svojho ako seba samého», hovorí sväté Písmo.

Niektorý, ak iste od židov podplatený spisovateľ s tým bránil židov, ako keby ich nebolo treba trestať. Nuž ale zbojníkom šibenice!

Ved aj to isté sväté Písmo hovorí, že Pán Boh dal moc vláde aby zlých trestala a dobrých odmeňovala. A tak nespravdivý sa právom žiadať môžu potrestať. — Nuž ale z Uhorska ako viem pravda už vyvandrovala «Umrel Matej kráľ, tam je spravdivosť!»

Len u kresťanov kupovať, čo by to dakedy aj dražšie vypadlo ako u žida, alebo ďalej bolo. — Len tie spolky, len tie spolky kresťanské a «Slonoviny» a liberálne časopisy preč!

A kresťania aj do gšeftov sa lapaf! Pálenku preč! Aj pančované víno! A ako len možno dobrých pánov podporovať a nasledovať. A planým tiež, ako možno päty ukazovať. Nech tam vrešia na vás, keď sa im tak páci! Psi brech do neba neide! Tým sa odporúčajme Nepoškrvnenému Srdcu Panni Marie, do Kristových päť rán a všetkým svätým pod ochranu.

S hlbokou úctou a pozdravením

Peter Bolvansky.

Spisy redakcii zaslané.

Noviny Malých, s mnohými obrázkami. Ročník I. č. 4. Dostať v knihtačiarňi Jána Bezu a spol. v Senici. Vychádzajú predbežne v neurčitej dobe. Jedno číslo stojí 4 halieri.

Bolestná krížová cesta. Na novo vydal T. Pelikán Krizsó kňaz z rádu Sv. Františka. Dostať: «Oktató népkönyvtár szerkesztésége». Budapest VII. ker. Csömöri út 32.

— **Hospodárske Noviny**, časopis pre všetky odvetvia hospodárstva, domáci priemysel, remeslá a národné hospodárstvo. Vychodia mesačne raz, predplatná cena na rok 2 kor. Ročník II. č. 4. v Turčianskom Sv. Martine.

«Az erdélyi gazdasági egyet könyvkiadó vállalata» vydal tlačou knihtačiarne Franklin-Társulat v Pešťbudíne nasledujúce slovenské spisy: **Domáca záhrada**. Napísal Gustáv Ritter. S obrázkami. Strán 55. Cena 80 halierov. — **O dojenej krave**. Napísal Géza Hauer. Strán 30. Cena 60 hal. — **O oraní a sejbe**. Napísal Arpád Hensch. Strán 38. Cena 50 hal. — **Pestovanie a zužitkovanie vrby košíkarskej**. Napísal Franc Marc. Str. 30. Cena 50 hal. — **O dochovávaní teliec**. Rozpráva Gazda Rozumec. Sdeľuje Bela Tormay. Str. 31. Cena 50 hal. Vrele odporúčame.

Veselá knižnica. Vydáva Augusti Paulovič. Humoristické prednášky. Dielu II. sošit 1. Str. 24. V Trnave. Tlačou a nákladom Adolfa Horovitz. 1900. Obsah: Jean Chamotte, predtým Jano Chomút. Kuplety od Anselma. Pieseň vandrovného. Jochadama. Chce sa ženiť. Kto za mňa zatručli? — Snažne odporúčame.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XII. číslo 3. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Kto chce rozumno hospodáriť nemôže byť bez dobrého radcu, a takým je «Obzor».

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v

Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. storočia svojim nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8·10—8·30 kor., peštianska 7·80—8·30 kor., z Bäcky 7·85 kor., banátska — korún.

Raž: 6·40—6·60 kor.

Jačmeň: na krm 5·50—5·90 korún, do pálenice 5·50—5·90 kor., na várku 6·25—6·75 kor.

Ovos: 5·—5·60 kor.

Kukurica: 5·50—5·60 kor.

Proso: 5·25—5·50 kor., všetko po 50 kil.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·60	24·20	22·80	21·30	20·90	20·30
	6	7	7½	8		
	19·10	16·10	14·10	—		

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 9·20 korún.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 7·—7·75, brnavá —7·25, pestrá 5·75—6·—, drobná 8·—8·75, cúdená ——. *Hrach:* 10·—12·—, lúpaný 18·——. *Šušovica* horšia 8·—, lepšia 10·—18·—. *Mak:* 26·—28·—, všetko po 50 klg.

Semená: Červená ďatelina nová 62·—76·—. Lucerna 38·—47·—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 49·—50·—, Slanina ³/₁₀₀ —45·—, ⁴/₁₀₀ 43·50—, udená dobrá slanina 54·—55·— po 50 klg.

Lekvár srbský transito 18·—19·— po 50 klg.

Petrolej trojkrižový 45·—, dvojkrižový 43·50 za 100 klg. netto.

Olej recipový 34·50—35·— za 50 klg.

Spiritus odaný rafinovaný 112·50—, denaturovaný 36·—39·—.

Remeň: funtovice k. 300—320; teryc prima k. 275—290; anglické odpadky k. 250—270; telaciny k. 230—250; pitlingy —; koňaciny vrázkované k. 250—280; tažené k. 370—400.

Bliskavý remeň k. 288—295; prsné listy k. 380—410; horniacke futrienky: strednie k. 9·60—13·50, väčšie 13·50—14·00 metr. cent.

Odkazy redakcie.

Michal Šmurik, Newyork (Amerika). Noviny sme vám už poslali, a vy budete platiť na celý rok 4 zl. — **P. F. Vajnory.** Kadenáhle bude možno, uverejníme. — **P. U. v Sz.** Urobíme pokus u vydavateľstva, by sme Vašej žiadosti vyhoveť mohli; ale v podobných pádoch sa nám to nezdarilo. — **H. J. v Št.** Váš dopis nemôžeme uverejniť. Preto nie, lebo tamojšie pomery posúdiť nemôžeme, a potom veď sme dostali dopisy od vás, vášmu dopisu celkom protiviacie sa. S tým nechceme hovoriť, že by ste nemal pravdu: ale predsa s takým ostrým napádaním to sme presvedčení, že by sa u vás nič nespomôhlo, ba by sa ešte pokazilo. — «**Caute**» . . . my chceme byť opatrní, o tom sa aj inokedy presvedčíte; až keď je voľačo hodnoverne dokázané ako zlé, nuž proti tomu aj vystúpime. — **V. J.** Taká kniha v terajšej reči slovenskej neni k dostaniu.

K. M. v B. Odpusťte keď vám úprimne povieme: Reč tá je bedlive vypracovaná, aj slovenčina zvučná aj pravopis skoro bezchybný v nej. Ale do Kresťana sa nehodí, lebo smer nášho časopisu je politický a spoločenský; je našou povinnosťou chrániť sa aj takých — akokoľvek honetných a nevinných vecí, ktoré sú nie pravdivé. Keby sme uverejnili tak ako v tej reči stojí že: «pred 1000 rokami dovedol praotcov našich vojvoda Álmos» to by nás hneď napádali, že učíme náš ľud hanbiť sa za svojich čestných predkov, ktorí ešte pred Álmošom dlhé časy terajšie naše strany obývali. Nesmieme nás posúdiť: my musíme do ohľadu brať a cítiť si historickú minulosť nášho obecnosť.

A. P. Sarfia. Je to pekne že ste tak oduševnený; poznať že sa vám nielen srdco, ale aj rozum hýbe. Verše však preto tieto neuvěřníme, viete, lebo ste do nich priložili všeličo, celé riadky a sloky z iných starých veršov. To nerobte, lebo Redaktor to zbadá. Len čo si sám vymyslíte, to nám môžete poslať, my to potom opravíme a uverejníme.

J. H. v Gbeloch. Pošlite číslo nazad poštou neotvorené. Dopis príde pozdejšie. Proti povýšeniu cenzu teraz už nemožno nič robiť, lebo termín na appellátu vypršal. Veď sme písali o tej veci v patričnom čase pod nápisom: Vážne slová voličom.

A. M. Verš Tomkuljaka na žiadosť uverejníme, bárs s istou nevíťou, lebo známe slabosť našich, ktorí sa bárs na čom vedia pohoršiť.

Listár Oravan. Pekne od vás, že si ctíte starobylé mravy ľudu slovenského. Váš list mileradi uverejníme; ak Vám kedysi Pán Boh pomôže neštíte sa ďalej pracovať za biednu svojet.

Jeden Trubinčan. Dopis sa vám podaril. Majte shovenia, až príde rad naň. Dopisov máme zase veľa. Srdečný pozrav!

Pp. K. A. a K. K. v R. Prosíme odpustiť, že sme neodovzdali žiadosť vašu — do ktorej nás pránič — majiteľovi časopisu; choroba je na príčine, ktorá veru Redaktora skoro na týždeň ku posteli prikula.

Uhlový dom je na odpredaj,

prípadne i na rátové zplácanie

s vysokým polposchodím; územie je veľmi súce pre dielnu, menovite pre remeselníkov motorov a transmissie potrebných. Obširnejšie podá vydavateľstvo pod menom «uhlový dom».

Oznamy

pre naše noviny výlučne

len vydavateľstvo

KREŠŤAN-a

≡ prijíma. ≡

**Moje srdco také
a tvoje je také?**

Druhé vydanie. ✚ Cena 8 halierov.

Toto utešené dielo vydala

„TLAČIARENĚ SV. GERHARDA“.

Vrele ho odporúčame ľudu.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sústredniť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII., Práter-u. 44.).

Najväčšia dielňa na kosy!

Najväčšia dielňa na kosy!

Najväčšia dielňa sveta na kosy, vyznačená na mnohých vystavách jako aj na výstave lanskej v Londíne

≡ so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je ≡

Sohrová Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocel'ové kosy

Výstraha.

JOZEFA SOHRA v Somogy-Szill-e.**Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky, 200 korún vyplatí tomu, kto zpomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» vie preukázať päť zlých kos.**

Kto úplne spol'ahlivú dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od vyšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hockomu na žiadosť darmo a vyplatene zašle. Fabrika garantuje v každom ohlade za svoje dobrotky, a nezodpovedajúce kosy budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trôv, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — Shromaždiťom výhody! — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu.

Ceny Sv. Antonskej kosy sú:

65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
— .95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zl.

Amergausky brúsiaci kameň pre kosu najlepši.
1 kus 50 hal. 10 kusov 4 kor.**„Triumph“** Strieborna-ocelové náčimie ku nakutiu.
Kladivko a penka 1 kor. 70 hal.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Dvojnásobne elektromagnetický križ a či hviezda

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
vesel'uje, za čo
dobre stojíme,
pri lámke, zá-
duchu, bezsni-
bl'adosti, migréne klopaniu srdca, boľeniu hlavy,
opilepsii, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom
odstránené.

vosti, hučaniu
ucha, ischli,
zlom slychu,
nervosite, ne-
chuťi po jiedle,
boľeniu zubov,
I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom
odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierekou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapest, V., Kálmán-utca 19 M. sz.

Založená 1735.

*

Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boľeniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na próbu 1 koruna.

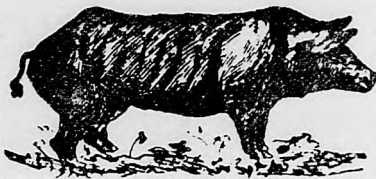
Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojajúcim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vďakočinení potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na próbu 1 koruna.

Krv čistioce pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčev bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuťi po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vypróbované a za výborné uznané prostriedky dostat' jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovaných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie od-
porúčame po ce-
lom svete rozši-
rený a za výborne
účinkujúci uznaný
liek

proti dúlu sviň,

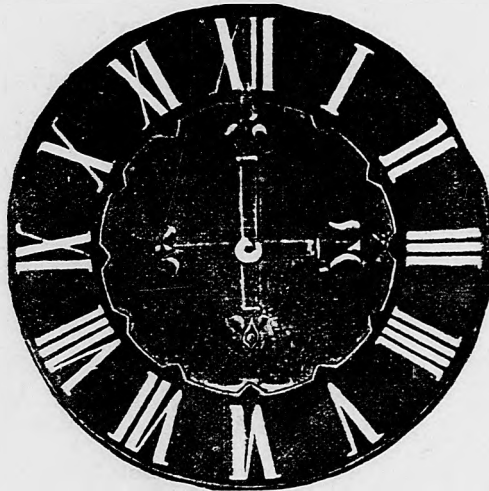
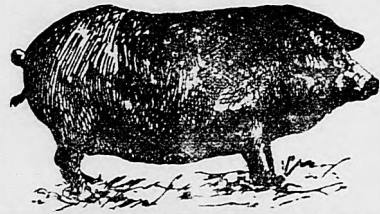
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou sluhou nielen od rozličných chorob zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; — o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balika je 1 koruna jednokilového väčšieho 1 koruna 80 halierov 19 kilove baliky franco posielá

Szent-István-gyógyszertár, Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri nehuchoch križov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už premnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom povodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akekoľvek nehuhy kosti, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je že e telu mladistvú ohybkosť dodáva. Cena jednej pôvodnej sklenky i s návodom je 1 koruna 40 hal. Jednej väčšej povodnej sklenky 2 koruna 40 hl.

Mám česť v známosť doniesť.

že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stát' a ručiť' môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nat'ahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škryňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo väži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.